

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması

Savaş Aydın¹, Mehmet Güllü²

Özet

Bu çalışma, Türkiye'deki üniversitelerde yer alan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma modeli olarak karma yöntem kullanılmıştır. Türkiye'nin farklı illerinde yer alan ve kümeleme örnekleme yöntemi ile seçilmiş Malatya, Van, Muş, Bingöl, Elazığ, Sivas illerinde bulunan üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve gönüllük esasına göre araştırmaya katılan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kopya Çekme Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara ilişkin nicel verilerde T testi ve Anova testi ve nitel verilerde betimsel analiz kullanılmıştır. Sonuç olarak, üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının sınıf kademelerine göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Birinci sınıftan okulun son sınıfına doğru bir azalma olduğu görülmüştür. Okulun ilk yıllarında okula oryantasyon, burs alan öğrencilerin burslarının ileriki öğrenim yılında kesilme kaygısı, daha önceki öğrenim kademelerinde kopya çekmeye yönelik tutumlarının olması gibi nedenlerinin olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Beden Eğitimi ve Spor, Kopya çekme, Üniversite.

Investigation of Attitudes of Physical Education and Sports Education Department Students towards Cheating: A Mixed Methods Research

Abstract

This study was carried out to examine the attitudes of students studying in physical education and sports teaching departments in universities in Turkey towards cheating. Mixed method was used as the research model. Students studying in the physical education and sports teaching departments of universities in Malatya, Van, Muş, Bingöl, Elazığ, Sivas provinces located in different provinces of Turkey and selected by cluster sampling method and participated in the research on a voluntary basis. "Copying Scale" was used as a data collection tool in the research. T test and Anova test were used in quantitative data regarding the findings obtained in the study, and descriptive analysis was used in qualitative data. As a result, it was concluded that the attitudes of the students studying in the physical education and sports teaching departments of universities towards cheating differ according to their grade levels. It has been observed that this situation decreases from the first grade to the last grade of the school. It is thought that there are reasons such as orientation to the school in the first years of the school, the anxiety of the scholarship students being cut off in the next academic year, and their attitudes towards cheating in previous education levels.

Key Words:

Cheating, Physical Education and Sport, University,

Alıntı:

Aydın, S. & Güllü, M. (2021). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik tutumlarının incelenmesi: bir karma yöntem araştırması. *International Sport Sciences Student Studies Journal*, 3(2), 1-9.

¹ İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Malatya, Türkiye. E-mail: savasaydin@hakkari.edu.tr

² İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Malatya, Türkiye. E-mail: mehmet.gullu@inonu.edu.tr

1. Giriş

Günümüzde teknoloji ve bilim ile birlikte bilgi erişimi daha da kolaylaşmasına rağmen ezberci anlayışa dayalı öğrenim süreci yapılmaktadır. Öğrenme sürecinden ziyade öğrenmenin sonucuna odaklanılmasının öğrenim sürecindeki öğrencileri kopya çekmeye yönlendirebildiği bilinmektedir. Sınav sürecince gizlice bir kaynağı kullanma, sınıf arkadaşlarına bakma, performans ve proje ödevlerinde online kaynaklar gibi bilgileri herhangi bir kaynak göstermeden olduğu gibi alma durumlarının kopyanın çeşitlerini oluşturduğu ifade edilmektedir (Alkan, 2008).

Kopya çekme süreci, öğrenciler için ilk sınavdan başlayıp girdikleri son sınava kadar kişinin iş yaşamında başarısını olumsuz etkilediği gibi gündelik hayatta da kişiliğini olumsuz etkileyen yaygın bir durum olduğu bilinmektedir. Kopya; “sınava giren öğrencilerin önceden hazırlanan materyal ve düzeneklerden gizlice faydalanarak sınav sorularını cevaplama” durumu olarak tanımlanabilmektedir (Mert, 2012). Türk Dil Kurumu (TDK) kopya kavramını, “öğrencilerin tabii tutulduğu sınavlardaki sorulara cevap bulabilmek için başka bir bireyden veya materyal, nesneden izin almadan gizli bir şekilde faydalanma” şeklinde ifade etmektedir (TDK, 2015). Yine sınav sürecinde sınav kurallarına aykırı olarak başka bir öğrenciden yardım almak ya da öğrencinin kağıdına gizlice bakmak, başka bir materyal (kopya notları, duvara ve masaya yazılan gizli yazılar vb.) kullanmak, öğrencinin kendi kâğıdına bakılmasına olanak sağlaması, sınavın başka birisi tarafından yapılmasının sağlaması gibi etik olmayan davranışlar akademik sahtekârlık davranışları olarak değerlendirilmektedir (Boyacı ve ark., 2017).

Günümüzde kopya çekmenin, bütün eğitim öğretim kademelerinde bir eğitim-öğretim problemi haline geldiği bilinmektedir (Durmuşçelebi, 2011; Çetin, 2007; Ünlü ve Eroğlu, 2012). İlkokuldan lisansüstü eğitime kadar öğrencilerin kendi alanında sahip olması gereken bilgi, beceri ve bunların kazanımlarına yönelik ölçümlerin olumlu sonuçlar vermemesine ve hedeflenen stratejilere ulaşılmasında önemli sapma ve sorunlara neden olduğu ifade edilmektedir (Topçu ve Uzundumlu, 2011). Bunu yanı sıra kopya çekmenin, eğitim-öğretim sürecinde istenilen öğrenme ve öğrenme düzeyini engelleyerek istenilen bilişsel davranışların kazanılmasını önlediği ve yeterli olmayan bilgilere sahip insanların oluşmasına neden olduğu bilinmektedir. Bu insanların oluşturduğu kitlesel guruplar dahilinde ilerleyen eğitim kademelerinde bilgi eksiklikleri süreç içerisinde oldukça büyümekte, mesleki kariyer hedefleri ve kazanımları güçleştirmektedir.

Kopya çekmenin, ölçme ve değerlendirme eğitim öğretim sürecinin geçerliğini ve güvenilirliğini olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Ölçmede oluşan hatalar, sınav başarısının doğru bir biçimde tespit edilememesine, bir sonraki eğitim kademesine veya mevcut meslekte yetersizlik gibi vahim sorunlara neden olabildiği ifade edilmektedir (Ay ve Çakmak, 2015). Teknolojinin gelişim göstermesi, mobil telefonların ve internetin insanın günlük yaşamda merkezi konuma sahip olması, günümüz eğitim öğretimde kopya çekme tarzlarını da etkilemektedir (Durmuşçelebi, 2011).

Eğitim ve öğretimin ezberci dayalı bir yol izlemesi, öğrencilerin ders çalışma istek ve alışkanlıklarından uzak olması, öğretmenlerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının olması, ders çalışma alışkanlığının yerini kopya çekme alışkanlığının alması, sınıf mevcudunun normalden fazla olması, sınıf içi materyal ve uygulama alanlarının yetersizliği, sınavda düşük puan alma kaygısı, puanlamada cimrilik hataları, kopya çekmenin nedenleri olarak ifade edilmektedir (Semerci, 2004). Bununla birlikte öğrencinin başarısızlık kaygısı, iyi notlar alma baskısı, tembellik, öğrenciye göre değerlendirme sürecinin adaletsiz yapıldığı algısı, kopya çekmeye yönelik yaptırımların olmaması, kopya çekmenin çaba harcamadan ve daha kolay yapılabilmesi gibi nedenler öğrencilerin mevcut sınavlarda kopya çekmeye yönelik tutum sergilediklerini göstermektedir (Schab, 1991).

Kopya çekme davranışı özellikle rekabetin olduğu hemen her eğitim ortamında görülebilen bir davranıştır. Bu davranışın önlenmesine yönelik olarak okul ve öğretmenlerin çabası çoğu kez yetersiz kalmaktadır. Eğitim süreci içinde, birçok öğrenci bir ya da daha fazla kez kopya çekmektedir (Kapıkıran, 2005). Bunun yanında kopya çekme davranışı, öğretmen öğrenci arasındaki ilişkiyi bozması ve haksız rekabete neden olması nedeniyle eğitimin önemli bir sorunudur. Kopya çekmeye yönelik tutumları üniversiteyi kazanma baskısı, ailenin iyi not beklentisi, başarısızlık korkusu gibi etkileyen toplumsal sebepler de bulunmaktadır (Tan, 2001).

Bandura'ya (2002) göre belirli bağlamlarda kişiler ahlaki standartların kendileri için geçerli olmadığını savunmakta ve ahlaki ilişkisizlikten söz etmektedirler. Her bağlam için geçerli değişmez ahlaki koşulların olmadığına dikkat çekmektedirler. Bu durumda, üniversite öğrencilerinin de bağlamsal nedenler sunarak kopya çekmeyi meşrulaştırmaları beklenebilir olmaktadır (akt. Özgür, 2015).

Türkiye'de okuyan öğrenci sayısının fazla olması, birbirinden farklı eğitim kademeleri olması nedeniyle öğrenciler arasında seçme zorluğu olmasına ve buna yönelik çok sayıda sınav yapılmasına neden olduğu bilinmektedir (Durmuşçelebi, 2011). Sınav sayılarının fazlalığı ve değerlendirme sürecinde seçimlerin zorlaşması nedeniyle de öğrenciler sınavlarda kopya çekmeye yönelik davranışlarda bulunmaktadır.

Eğitim, "bireylerin bilişsel, duyuşsal ve motor alanlarında istendik yönde amacına yönelik değişim ve gelişim için uygulanan faaliyetler bütünü" olarak ifade edilmektedir. Eğitimin genel amaçları içerisinde, sistematik bir yaklaşım sürdürülmesi, istenilen niteliklere sahip fertler yetiştirilmesi yer almaktadır. Eğitim sisteminde öğretmenler ve öğrencilerin biliş, duyuş ve motor davranışların, sistemin odak noktasını oluşturduğu bilinmektedir. Bu bağlamda ülkenin en önemli eğitim kademelerinde görev yapan akademisyenler, üniversite öğrencilerinin kişisel gelişimlerine yardım ederek başarı sağlamaları için ihtiyaç duyulan bilişsel, duyuşsal ve motor becerileri kademe kademe vermektedirler. Tümevarım yöntemiyle her bir eğitim kademesinde öğrencilerin, gelişim ve değişimleri sınavlarla ölçülerek düzeylerinin ne seviyede olduğu ve varsa eksikliklerinin neler olduğunun belirlenmeye çalışıldığı ifade edilmektedir (Topçu ve Uzundumlu, 2011). Bu sebeple eğitim amaç olarak doğrudan insanlar ile ilgili olma zorunluğu barındırmalıdır. Bilgi beceri ve değerlerin öğrenciye aşılması sürecinde öğrencilerin amaçlara ulaşmada kendi bilgi, tecrübe, deneyimlerini özgün bir şekilde sürdürmeleri ve kopya gibi dürüst olmayan, mesleki ve kişilik gelişimini olumsuz etkileyen tutum ve davranışlardan uzak durması gerektiği bilinmektedir.

Çağdaş eğitim anlayışı ve yapılandırmacı eğitim ekolünün son zamanlarda okul programlarında önde olması öğrenen merkezli bireyler yetiştirme odaklı bir süreçtir. Ancak öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutum ve davranış içerisinde olmaları, bütünüyle ortadan kaldırılamayan çok önemli eğitim sorunlarından biri olarak ifade edilmektedir (Akdağ ve Güneş, 2002). Kopya, eğitim öğretim sisteminde süreç ve değerlendirmenin geçerli olmasını ve eğitimin kalitesini olumsuz etkileyen bir problem olmaya devam etmektedir. Öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutum ve davranışlarını artıran ve azaltan faktörlerin bilimsel metotlarla tespit edilebilmesi ve bu elzem sorunla baş edilebilmesi için alınacak önlemlerin sorunu çözmede etkili olması beklenmektedir.

2. Yöntem

Araştırma modeli olarak karma yöntem (mixed research) kullanılmıştır (Creswell, 2016). Araştırmada önce nicel araştırma yöntemi kullanılmış, daha sonra ise nitel araştırma yöntemi açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır (Creswell, 2014). Nicel araştırma yöntemi olarak betimsel yöntem (Karasar, 2001), Nitel araştırma yöntemi olarak durum çalışması deseni benimsenmiştir (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi: Bu çalışmanın evrenini Türkiye'de yer alan üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma iki aşamadan meydana gelmiştir.

Birinci aşama: Araştırma evrenini Türkiye'nin farklı illerinde bulunan üniversitelerde beden eğitimi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören yaklaşık 12800 üzerinde öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden örneklem grubu ise Barlett ve arkadaşlarının önerdiği örneklem büyüklüğünü belirleme testine ($t=3,85$; $ss.=,57$; Güven Aralığı=%95 $d=\pm 0,03$) göre hesaplanmıştır. Bu öğrenciler Türkiye'nin farklı illerinde yer alan ve kümeleme örnekleme yöntemi ile seçilmiş Malatya, Van, Muş, Bingöl, Elazığ, Sivas İllerinde bulunan üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve gönüllük esasına göre araştırmaya katılan öğrenciler olacaktır. Bu öğrencilere "kopya çekmeye yönelik tutum ölçeği" uygulanmıştır.

Tablo 1.

Çalışmaya katılan illerin dağılımı

İller	Üniversiteler	f	%
Malatya	İnönü üniversitesi	55	12.2
Van	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	85	18.8
Muş	Alparslan Üniversitesi	40	8.9
Bingöl	Bingöl Üniversitesi	53	11.8
Elazığ	Fırat Üniversitesi	121	26.8
Sivas	Cumhuriyet Üniversitesi	97	21.5
	Toplam	451	100.0

İkinci Aşama: Araştırmaya katılan öğrencilere uygulanan ölçeğe verdikleri cevaplara bağlı, kopya çekmeye yönelik tutum puanları yüksek olan 30 öğrenci aykırı durum örnekleme (Palinkas ve ark., 2015) ile belirlenmiştir. Belirlenen öğrencilerle “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile birebir görüşme yapılmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Ay ve Çakmak (2015) tarafından geliştirilen “Kopya Çekme Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde bir ölçektir. Ahlaki tutum, çevresel şartlar, fırsat ve beceri olmak üzere toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten en az 16 puan, en çok 80 puan alınmakta ve ölçeğe göre tutum puanları artıça kopya çekmeye yönelik bir eğilim gösterilmektedir.

Ölçekte elde edilen sonuçlara göre kopya çekmeye yönelik tutumu en yüksek olan 40 öğrenciyle araştırmacı tarafından geliştirilen “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile bire bir görüşme sağlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, 6 farklı üniversiteden en yüksek olan 20 öğrenci ve en düşük olan 20 öğrenci olmak üzere toplam 40 öğrenciye yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Röportajlar uygun olan sınıflarda yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 20-70 dakika arasında sürdürülmüştür. Röportaja katılan öğrencilerin verdikleri cevaplar araştırmacı tarafından not tutularak kayıt edilmiş ve daha sonra Microsoft Office Word dosyasında yazılı hale getirilmiştir.

2.3. Veri Analizi

Araştırmaya ilişkin tüm istatistiksel işlemlerde Windows altında çalışan paket istatistik programı kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular, tanımlayıcı istatistiksel analizler (frekans, ortalama, standart sapma vb.), T testi, Anova (varyans analizi), LSD Post Hoc testi istatistiksel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Nitel araştırmada görüşme formlarında elde edilen bilgilere betimsel analiz yapılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Nicel Bulgular

Tablo 2.

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Kopya Çekme Tutumlarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	X	ss	T-	p
Erkek	304	41.7763	14.92565		
Bayan	147	40.4490	14.01427	0.903	.367
Total	451	41.3437	14.63252		

Tablo 2’de üniversite öğrencilerinin cinsiyete değişkenine göre kopya çekmeye yönelik tutumları açısından bilgiler verilmiştir. Cinsiyet değişkeni ile kopya çekmeye yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 3.

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Kopya Çekme Tutumlarının Karşılaştırılması

Yaş	N	X	ss	f	p
17-20 yaş	156	42.6154	15.20673		
21-23 yaş	223	41.4978	14.53572	2.373	.094
24-30 yaş	72	38.1111	13.31689		
Total	451	41.3437	14.63252		

Tablo 3’te üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre kopya çekmeye yönelik tutumları açısından bilgiler verilmiştir. Yaş değişkeni ile kopya çekmeye yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.

Spor Bilimleri Fakültesi Sınıflarına Göre Kopya Çekme Tutumlarının Karşılaştırılması

Sınıflar	N	X	ss	f	p	Gruplar	P (LSD)
1.sınıf	159	42.6038	15.52459			1-4	.002*
2.sınıf	94	43.8404	13.96486			2-4	.001*
3.sınıf	111	41.2613	14.67943	4.664	.003	3-4	.021*
4.sınıf	87	36.4483	12.53160				
Toplam	451	41.3437	14.63252				

* $p<.05$

Tablo 4’te üniversite öğrencilerinin sınıf değişkenine göre kopya çekmeye yönelik tutumları açısından bilgiler verilmiştir. Sınıf kademeleri ile kopya çekmeye yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$).

3.2.Nitel Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun ilk sorusu olan “*Kopya çekmek sizce nedir? Üniversite öğrencisi için önemli midir?*” sorusuna kopya çekmeye eğilimli olmayan 16 öğrenci “*kopya çekmek kul hakkı, bir çeşit hırsızlıktır. Sadece üniversite öğrencilerinin değil hiçbir öğrencinin çekmemesi gerekir.*” 4 kişi ise “*Bilmediğin öğrenmediğin bir şeyi başka yolla temin etmektir*” cevabını vermiştir. Kopya çekme eğilimi olan 14 öğrenci “*Sınavlardan zayıf almamak için başka yerlerden bilgi almaktır. Bütün üniversite öğrencilerin diploma ortalamalarının ileride işine yarayacağı için yapması gerekir.*” 6 kişi ise “*çalışmaktan kurtulmak için ve kopya çekerek daha iyi öğreniyorum*” cevabını vermiştir.

İkinci soru olan “*Bireysel özelliklerin kopya çekmeye etkileri nelerdir?*” sorusuna kopya çekmeye eğilimli olmayan 18 kişi “*ders çalışmayı sevmeyen rahat kişiler kopya çeker*”, 2 kişi ise “*kişiden kişiye göre değişir*” cevabını vermiştir. Kopya çekme eğilimi olan 14 öğrenci “*uygun ortam olduğunda kopya çekilir ve ders çalışmayan öğrenciler kopya çeker*” 6 kişi ise “*sınavdaki sorulara verdiği cevaptan emin olmak için*” cevabı vermiştir.

Üçüncü soru olan “*Toplumun kopya çekmeye yönelik tutumları nelerdir?*” sorusuna kopya çekmeye eğilimli olmayan 20 öğrenci “*olumsuz*” cevabını vermiştir. Kopya çekme eğilimi olan 14 öğrenci “*çevremdeki birçok kişi kopya çekiyor bir sorun olmuyor*” 6 kişi de “*olumsuz*” cevabını vermiştir.

Dördüncü soru olan “*Okulun özelliklerin kopya çekmeye yönelik etkileri nelerdir?*” sorusuna kopya çekmeye eğilimli olmayan 19 kişi “*öğretmenler sınavı gevşek bırakırlarsa öğrenci kopya çekmeye yönelir*”, “1 kişi “*konu ve dersler zor olursa kopya çekme olasılığı artar*” cevabını vermiştir. Kopya çekme eğilimi olan 11 öğrenci “*derslere giren hocalar zorlamasalar öğrenciler kopya çeker*”, 9 kişi de “*öğretmenler bazen sınavı umursamaz tavırlarıyla öğrencilerin kopya çekmesini teşvik ediyor*” cevabını vermiştir.

Beşinci soru olan “*Arkadaşların kopya çekmeye yönelik etkileri nelerdir?*” sorusuna kopya çekmeye eğilimli olmayan 13 öğrenci “*birbirimize bazen yardımcı olmak adına birbirimize bilgi verebiliyoruz*” 7 öğrenci ise “*arkadaşlık ilişkisi bozulmasın diye yardımcı oluyoruz*” cevabını vermiştir. Kopya çekme eğilimi olan 17 öğrenci “*genelde birbirimize yardım ederiz, sınıf ortamını*

etkili kullanmaya çalışırız”, 3 öğrenci “arkadaşlarımın kopya çektiğini görürsem ben de çekerim, öğrenciler arasında kopya çekmek yaygındır” cevabını vermiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Türkiye’de yer alan üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılan çalışmada, cinsiyet arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 2). Ünlü ve Eroğlu (2012) karşılaştırmalar sonucunda cinsiyetlerine göre öğrenciler arasında manidar bir farklılık bulunmadığı (Selçuk, 1995; Özgüngör, 2010;) ifade edilmektedir. Bjorklund ve Wenestan (1999) kopya çekme davranışına bakış bağlamında cinsiyetler arasında bir farklılığın olmadığı belirtilmektedir. Bu sonuçlar bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Ancak Türkiye’de yapılan başka çalışmalarda kız ve erkek öğrenciler arasında kopya çekme tutumları arasında farkın olduğunu, kızlara kıyasla erkeklerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının olduğu belirtilmektedir (Akdağ ve Güneş, 2002; Kaymakcan, 2002; Seven ve Engin, 2008). Bunun durumun nedeninin “kız öğrencilerin eğitim ve öğretim sürecindeki kurallara erkeklere nazaran daha uygun davranış sergiledikleri, kız çocuklarının sosyal normlara, erkeklere göre daha bağlı olduğu, yapıları ve konumları gereği psikolojik etkenlere karşı daha fazla etkilendikleri için erkeklerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının daha fazla olduğu ifade edilmektedir (Yaygın ve Kahyaoğlu, 2009; Er ve Güran, 2011; Özden ve ark., 2015).

Çalışmanın yaş değişkenine göre öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 3). Literatür de yaş ve cinsiyet değişkeni ile kopya çekmeye yönelik tutum ve davranışlar üzerine yapılan çalışmalar birbirini tam destekleyici sonuçlar ortaya koymadığı görülmektedir. Bazı çalışmalar yaşa göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde kopya çekmeye yönelik tutumunda bulunduğunu ortaya koyduğu ifade edilmektedir (Graham ve ark., 1994). Yapılan bazı çalışmalara göre ise yaşa göre erkek öğrencilerin bayan öğrencilere nazaran kopya çekmeye yönelik tutumunda buldukları ifade edilmektedir (Baird, 1980; Cochran ve ark., 1998; Davis ve ark., 1992; Kelly ve Worrell, 1978; Roth ve McCabe, 1995). Öte yandan literatürde bazı çalışmalar yaş ve cinsiyetle kopya çekmeye yönelik tutum ve davranış arasında bir ilişkinin olmadığı ifade edilmektedir (Karabenick ve Srull, 1978; Ward ve Beck 1990; Tibbets ve Myers, 1999).

Çalışmada sınıf kademeleri ile kopya çekmeye yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$). Başka bir ifade ile çalışmaya katılan öğrencilerin okulda bulunma süreleri arttıkça kopya çekmeye yönelik tutumun boyutunu değerlendirmeleri farklılaştığı görülmektedir. Tablodaki veriler dikkate alındığında 1. Sınıftan 4. Sınıfa doğru ortalamaların düştüğü gözlemlenmiştir. Sınıf düzeyi arttıkça kopya çekmeye yönelik tutumun azaldığı görülmektedir. Akdağ ve Güneş (2002), yapmış olduğu çalışmada sınıf düzeyi yükseldikçe kopya çekme olayının azaldığı ifade edilmektedir. Başka çalışmaların araştırma bulgularından hareketle ise 1. Sınıf öğrencileri değişken nedenlerden dolayı kopya çekme eğiliminde oldukları ancak diğer sınıf kademelerindeki öğrencilerin kopya çekmeye yönelik bit tutum ve davranış sergilemedikleri ifade edilmektedir (Evans ve ark., 1992; Seven ve Engin, 2008). Çalışmaların bulguları bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Ancak Semerci (2004) öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının sınıf kademeleri açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığını ifade edilmektedir.

Kopya çekmeye yönelik tutum ve davranışlar, küçük ve önemsiz bir disiplin ihlali olmanın dışında, önemli bir eğitim, ahlak ve rehberlik sorunu olduğu bilinmektedir (Selçuk, 1995). Eraslan (2011), eğitim kademelerinde üniversite öğrencilerinin %81’inin kopya çekmeye yönelik tutumlarının ve davranışta bulduklarının ve bununla birlikte söz konusu öğrencilerin toplumda kabul görmüş diğer dürüst olmayan davranışlara da eğilimli olduklarını yaptığı çalışmada ifade edilmektedir. Benzer bir başka çalışmada, üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik bir tutumun ahlaki olarak doğru olmadığını düşünmelerine rağmen birçoğu kopya çekmenin toplum içerisinde edilebilir bir davranış olduğuna inanmakta olduğu ifade edilmektedir (Arslantaş ve Acar, 2008).

Sonuç olarak, üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının sınıf kademelerine göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun birinci sınıftan okulun son sınıfına doğru bir azalma olduğu görülmüştür. Okulun ilk

yıllarında okula oryantasyon, burs alan öğrencilerin burslarının ileriki öğrenim yılında kesilme kaygısı, daha önceki öğrenim kademelerinde kopya çekmeye yönelik tutumlarının olması gibi nedenlerinin olduğu düşünülmektedir.

Bu sonuçlardan hareketle kopya çekmeye yönelik bazı öneriler geliştirilebilir. Öğrencilere, kopya çekmenin sadece sınav anında söz konusu olmadığı; gerek sınav zamanı, gerekse sınav dışında kopya çekmeye yönelik tutumlarının önlenmesi için öğrencilerde öz denetim bilinci geliştirilmelidir. Öğrencilerin okuldaki ders saatleri dışında da çalışmaya zaman ayırmalarını sağlamak için araştırma, inceleme ödev ve projeleri verilmelidir. Ayrıca öğretmenlik mesleğinin etik kuralları, birinci sınıftan itibaren öğrencilere aşılanmalıdır.

Kaynakça

- Akdağ, M., ve Güneş, H. (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 8(3), 330-343.
- Alkan, Ş. (2008). İlköğretim ikinci kademe ile ortaöğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kopya çekmeye ilişkin görüşleri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi SBE, Elazığ.*
- Arslandaş, C.C. ve Acar, G. (2008). Son sınıf öğrencilerinin akademik yaşamdaki ve iş hayatındaki sahtekârlığa ilişkin algılamaları. *Yönetim*. 19(60), 32-49.
- Ay, M. F., ve Çakmak, A. (2015). Kopya çekmeye yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Atatürk Üniversitesi İlahiyât Tetkikleri Dergisi*, (43), 140-155.
- Baird, J. S. (1980). Current trends in college cheating. *Psychology in the Schools*, 17, 515-522.
- Bjorklund, M., ve Wenestam, C. G. (1999). Academic cheating: frequency, methods and causes, European Conference on Educational Research, Lahti, Finland, 22-25 September.
- Boyacı, Ş.D.B., Babadağ, G., ve Güner, M. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları temel değerler ile akademik sahtekârlık eğilimlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1762-1793.
- Cochran, J. K., Wood, P. B., Sellers, C. S., Wilkerson, W. ve Chamlin, M. B. (1998). Academic dishonesty and low self-control: An empirical test of a general theory of crime. *Deviant Behavior: An Interdisciplinary Journal*, 19, 227-255.
- Creswell, J.W. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri* (5.Baskı). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2014). *Karma yöntem araştırmaları*. Çev. Ed. Dede, Y. & Demir SB) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetin, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 175,129-142, Ankara.
- Davis, S. F., Grover, C. A., Becker, A. H. ve McGregor, L. N. (1992). Academic dishonesty: Prevalence, determinants, techniques, and punishments. *Teaching of Psychology*, 19, 16-20.
- Durmuşçelebi, M. (2011). Lise öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(1), 77-97.
- Eraslan, A. (2011). Matematik öğretmeni adayları ve kopya: Hiç çekmedim desem yalan olur!. *Eğitim ve Bilim*. 36(160), 52-64.
- Er, K.O., ve Gürkan, U. (2011). Öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları ve kopya çekmeye ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(26), 1-18.
- Evans S. F., Grover C. A., Becker A. H. and McGregor L.N. (1992). Academic dishonesty: Prevalence determinants techniques and punishments. *Teaching Psychology*, 9:16-20.
- Graham, M. A., Monday, J., O'Brien, K. ve Steffen, S. (1994). Cheating at small colleges: An examination of student and faculty attitudes and behaviors. *Journal of College Student Development*, 35, 255-260.
- Kapıkıran, Ş. (2005). Üniversite öğrencilerinde kopya çekme ve dürüstlüğün etik davranışla ilişkisi. IV. Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30.
- Karabenick, S. A. ve Srull, T. K. (1978). Effects of personality and situational variation in locus of control on academic cheating: Determinants of the "congruence effect." *Journal of Personality*, 46, 72-95.
- Karasar, N. (2001). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaymakcan, R. (2002). İlahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(5).
- Kelly, J. A. ve Worell, L. (1978). Personality Characteristics, parents behaviors, and s of subject in relation to cheating. *Journal of Research in Personality*, 12, 179-188.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Trans. S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Mert, E. L. (2012). Cheating at some department whose basic function is to train academician. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 1813-1829.
- Özden, M., Baştürk, A. U., ve Demir, M. (2015). Kopya çektim, çünkü...: bir olgu bilim çalışması. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(4), 57-89.

- Özgüngör, S. (2010). Üniversite öğrencilerinde öğretmene ilişkin algıların ve öğrenci özelliklerinin kopya çekme davranışlarıyla ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 68-79.
- Özgür, S. (2015). Üniversite öğrencilerinden kopya çekme davranışını meşrulaştırmada kullandıkları açıklayıcı repertuarlar ve konum alışlar. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Palinkas LA, Horwitz SM, Green CA, Wisdom JP, Duan N, Hoagwood K. Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*. 2015;42(5):533-44
- Roth, N. L. ve Mc Cabe, D. L. (1995). Communication strategies for addressing academic dishonesty. *Journal of College Student Development*, 36, 531-541.
- Schab,F. (1991). Schooling without learning: Thirty years of cheating in high school. *Adolescence*. 26(104), 839-847.
- Selçuk, Z. (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: Okullarda kopya çekme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 397-418.
- Semerci, Ç. (2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(3), 139-146.
- Seven, M. A., ve Engin, A. O. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 121-136.
- Şimşek H, Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tan, Ş. (2001). Sınavlarda kopya çekmeyi önlemeye yönelik önlemler. *Eğitim ve Bilim*, 26(122).
- TDK. (2015). Türk Dil Kurumu: www.tdk.gov.tr adresinden alınmıştır. Erişim tarihi.15.06.2020)
- Tibbetts, S. G. ve Myers, D. L. (1999). Low self-control, rational choice, and student test cheating, *American Journal of Criminal Justice*, 23, 179-200.
- Tonga, D. (2015). Eğitimde tartışılması ve çözülmesi gereken güncel sorunlar: şike, kopya, torpil ve doping. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 313-328.
- Topçu, Y. ve Uzundumlu, A.S. (2011). Yükseköğretimde öğrencilerin kopya çekme motivasyonu ile ilgili tutum ve davranışları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 302-313.
- Ünlü, H., ve Eroğlu, C. (2012). Beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları. *Sportmetre: Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,(3), 101-106.
- Ward, D. A. ve Beck, W. L. (1990). Gender and dishonesty. *Journal of Social Psychology*, 130(3), 333-339.
- Yangın, S., ve Kahyaoğlu, M. (2009). İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 46-55.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ENGLISH EXTENDED SUMMARY

Introduction: Today, although the access to information has become easier with technology and science, the learning process is based on rote understanding. It is known that focusing on the outcome of learning rather than the learning process can lead students in the learning process to cheat. It is stated that the situations of using a source secretly during the exam, looking at classmates, receiving information such as online resources in performance and project assignments, without citing any source, constitute the types of copying. It is known that cheating, measurement and evaluation negatively affect the validity and reliability of the education process. It is stated that errors in measurement can cause serious problems such as failure to determine the success of the exam correctly, the next level of education or inadequacy in the current profession. It is known that the development of technology, the fact that mobile phones and the internet have a central position in people's daily life also affect cheating styles in today's education. The contemporary understanding of education and the constructivist school of education have recently come to the fore in school programs and it is a process focused on raising learner-centered individuals. However, it is stated that students' attitudes and behaviors towards cheating are one of the most important educational problems that cannot be completely eliminated. It is known that cheating continues to be a problem that negatively affects the validity of the process and evaluation in the education system and the quality of education. In order to determine the factors that increase and decrease the attitudes and behaviors of students towards cheating with scientific methods and to cope with this essential problem, the measures to be taken should be effective in solving the problem. **Method:** Mixed research was used as the research model (Creswell, 2016). In the research, firstly, the quantitative research method was used, and then the qualitative research method was used. Descriptive method (Karasar, 2001) was adopted as a quantitative research method and case study design was adopted as a qualitative research method (Merriam, 2013; Yıldırım & Şimşek, 2013). A package statistics program running under Windows was used in all statistical operations related to the research. The findings obtained in the study, descriptive statistical analyzes (frequency, mean, standard deviation, etc.), T test and Anova (Analysis of Variance) statistical methods were used. In the qualitative research, descriptive analysis was performed on the information obtained in the interview forms. **Findings:** Information is given about the attitudes of university students towards cheating according to the class variable. A significant difference was found between grade levels and their attitudes towards cheating. **Discussion and result:** In the study conducted to examine the attitudes of students studying in physical education and sports teaching departments at universities in Turkey towards cheating, no significant difference was found between genders. According to the age variable of the study, there was no significant difference between the attitudes of students towards cheating. In the study, a significant difference was found between grade levels and attitudes towards cheating ($p < 0.05$). In other words, it is seen that the evaluation of the size of the attitude towards cheating differs as the duration of the students participating in the study increases. Considering the data in the table, it was observed that the averages decreased from the 1st grade to the 4th grade. It is seen that the attitude towards cheating decreases as the grade level increases. As a result, it has been concluded that the attitudes of the students studying in the physical education and sports teaching departments of universities towards cheating vary according to their grade levels. It has been observed that this situation decreases from the first grade to the last grade of the school. It is thought that there are reasons such as orientation to the school in the first years of the school, the anxiety of the scholarship students being cut off in the next academic year, and their attitudes towards cheating in previous education levels. Based on these results, some suggestions for cheating can be developed. It is stated to the students that cheating is not only in question at the time of the exam; Self-control awareness should be developed in students in order to prevent their attitudes towards cheating both during and outside the exam. Research, examination, assignments and projects should be given in order to enable students to devote time to study outside of school hours. In addition, the ethical rules of the teaching profession should be instilled in students from the first grade.